Mededelingen Heemkring Okegem

Oude school Okegem

14DE JAARGANG, 1989, NR.2
VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS
AFGIFTEKANTOOR 9400 OKEGEM

BESTUURSLEDEN

Voorzitter:
Herman Van Isterdael, Idevoordelaan 27 Okegem (054/32.23.02)

Secretaris
Patrick Praet, Rode Kruisstraat 19 Ninove (054/32.71.58)

Penningmeester:
Suzanne Van der Speeten, Hazeleerstraat 23 Okegem (053/66.76.89)

Bestuursleden:

Jozef Van der Speeten, Guldenboom 9 Okegem (054/33.55.75)

Godelieve De Deyn, Kouterbaan 40 Okegem (054/33.48.70)

André Segers, Idevoordelaan 25 Okegem (054/33.65.68)

Yvonne Vermoesen, Fonteinstraat 76 bus 1 Okegem

Uitgegeven met de steun van het stadsbestuur en het provinciebestuur

Verantwoordelijke uitgever: Herman Van Isterdael, Idevoordelaan 27
9400 Okegem-Ninove

Provinciale Kulturele Bibliotheek

FOUTE TOERISTISCHE INFORMATIE OVER OKEGEM: HET ZOGEZEGDE SCHILDERIJ VAN GASPARD DE CRAYER IN OKEGEM

door H. Van Isterdael

In 1985 verscheen van de hand van Jan Gerits een herwerking van de "Gids voor Vlaanderen. Toeristische en cultuurhistorische encyclopedie van de Vlaamse gemeenten". Op bladzijde 750 lezen we dat er in de Okegemse kerk een schilderij hangt "O.L.-Vrouw schenkt rozenkrans aan Dominicus Guzman" uit de 17de eeuw dat wordt toegeschreven aan Gaspard de Crayer.
Jan Gerits herneemt hier uitvoeriger een gegeven dat Jozef van Overstraeten in zijn "Gids voor Vlaanderen 1966" vermeldde, namelijk "schilderij van Kasper de Crayer".
In 1974 verscheen de Winkler Prins Encyclopedie van Vlaanderen deel 4. L. Wuyts vond het volgende vermeldenswaard (bladzijde 421): "Vermeldenswaard is het aan G. de Crayer toegeschreven schilderij van het Maria-altaar, "Onze-Lieve-Vrouw schenkt de rozenkrans aan Sint-Dominicus".
Deze drie auteurs baseren zich waarschijnlijk op het werk van Frans De Potter en Jan Broeckaert die ca. 1900 de waarheid vertelden toen ze in de kerk van Okegem een merkwaardig schilderij van de Crayer zagen hangen, voorstellend de "H. Dominicus, den rozenkrans ontvangende uit de handen van de H. Maagd, welke, in zittende houding, het kind Jezus op haren schoot heeft".
Tot 1909 bleef dit schilderij in het bezit van de kerk van Okegem. Op dat ogenblik werd het immers voor de som van 300 frank verkocht aan een zekere Binnant, wonende te Ninove. De ontstaansgeschiedenis van het schilderij en zijn lotgevallen kan men best lezen in de historiek die Jozef Van der Speeten erover neerpende in ons mededelingenblad, 10de jaargang, bladzijde 68-71.
We vatten samen: de de Crayer die in de parochiekerk van Okegem tot omstreeks 1900 hing, was een werk dat ontstond circa 1642 in het atelier van deze meester. Dat wil zeggen: geborsteld door zijn leerlingen naar een werk van de meester zelf. Ten tweede is het schilderij dat thans in de kerk hangt een kopie van het vorige, van de hand van kunstschilder Léon Rothier, wonende te Brussel.
De enorme oplage van de toeristische gidsen heeft reeds talrijke be-

zoekers naar Okegem gevoerd om het schilderij van de Crayer te bewonderen. Zij dwaalden...
Ter vervolledïging van het dossier voegen wij hier thans nog een verslag toe van Theophile Lybaert die in opdracht van de Koninklijke commissie voor monumenten een verslag maakte over de beide schilderijen nl. dat van de leerlingen van de Crayer en dat van kunstschilder Rothier. Het is weinig vleiend (1):
"In de zitting van 4 augustus laatstleden droeg U me op een rapport te maken over de artistieke waarde van een schilderij, sieraad van de kerk van Okegem, alsook van een kopie die ervan gemaakt werd door Mijnheer Rothier.
Op 9 augustus heb ik deze werken onderzocht. Eerst begaf ik me naar de kerk, hopend er een goede kopie aan te treffen. Groot was mijn ontgoocheling, deze kopie is slecht. Daar ik niet kon begrijpen hoe een schilder met verdienste een dergelijk werk kon afleveren, liet ik het doek van de Craeyer brengen. Dit, mijnheren, gaf de oplossing voor het raadsel; van de de Craeyer blijft praktisch niets over: enkel het hoofd van de H. Catharina, een groot gedeelte van haar mantel, de onderkant van het kleed van de H. Dominicus en een engel zijn nog van de hand van de meester. Al de rest: de Maagd, het kindje Jezus, de H. Dominicus, de engelen, de cherubijnen en de achtergrond heeft geen enkele waarde. De originele schildering is verdwenen door enerzijds wateroverlast ("le lavage") en anderzijds omdat het doek in stukken valt. Enorme scheuren en gaten zijn gestopt en herschilderd (mogelijks door de plaatselijke schilder).
Niettegenstaande dat, mijnheren, hoopt de kerkfabriek het schilderij te kunnen verkopen; voor mij is er geen enkel beletsel, het probleem zal zijn een belangstellende te vinden.
Indien, mijnheren, de kopie geen enkele artistieke waarde bezit, hoeft men hiervoor de kunstenaar geen verwijt toe te sturen, want hij heeft zorgvuldig het werk gekopieerd dat hem werd toevertrouwd. Ik begrijp echter niet waarom men zich tot de Commissie richt om haar advies te kennen als het werk reeds is uitgevoerd. Indien men tijdig ons advies had gevraagd, zou ik dergelijk werk afgeraden hebben. Integendeel, ik zou een jong en talentvol schilder aangezocht hebben om een schilderij te maken voor het zijaltaar van de kerk van Okegem. Op deze wijze zou men terminste een waardevol werk bekomen hebben.
Getekend Theophile Lybaert".
Dit verslag is vernietigend voor het doek dat onze huidige parochiekerk nog steeds siert. Het onbegrijpelijke wordt tevens verstaanbaar.

We vroegen ons immers reeds geruime tijd af waarom in hemelsnaam de kerkfabriek anno 1900 een werk uit de 17de eeuw kon verkopen en vervangen door een kopie.
Tot slot nog dit: ondanks dit verslag was Theophile Lybaert bereid het oude doek, in opdracht van de gouverneur, voor 250 frank te kopen. Zoals gezegd vertrok het naar Ninove.
In 1977 werd het terug aan de kerkfabriek aangeboden voor de som van 320.000 frank! De leden van de kerkfabriek weigerden. Gezien hogergenoemd verslag een wijze beslissing!

Informatie over de betrokkenen (2)

1. Léon Rotthier
   Schilder van landschappen, van mythologische, religieuze en historische taferelen. Geboren in Etterbeek in 1868. Leerling van J. Portaels en Th. Vinçotte. Kreeg in 1902 de prijs van de Academie van België met plafondcomposition. Werd leraar aan de Academie voor Schone Kunsten van Brussel. Hij legde zich vooral toe op portretten in pastel, een genre waarin hij zeer uitblonk.
2. Théophile Lybaert
   Portretschilder alsmede van historische en religieuze taferelen, beeldhouwer. Geboren en overleden te Gent (1848-1927). Leraar in kunstgeschiedenis aan het Instituut voor Schone Kunsten van Antwerpen (1903-1925). Zijn werk vond grote weerklank in Duitsland. Stichter en mede-stichter van verscheidene verenigingen, onder andere van de"Association des artistes gantois"(1875).

Voetnoten

(1) Koninklijke Commissie voor monumenten. bulletijn van het comiteit der provintie Oost-Vlaanderen. Tome II, 1887-1900, pp. 303-304.
Zitting van 7 december 1900.
We vertalen uit het Frans

(2) E. De Seyn, Dictionnaire biographique des sciences des lettres et des arts en Belgique, Brussel, 1935-1936, 2 dln.

DE OKEGEMSE BEVOLKING (TOESTAND OP 12/04/89)

leeftijd	mannen	vrouwen	leeftijd	mannen	vrouwen
95 jaar	0	1	60 jaar	5	10
94 "	0	1	59 "	13	12
93 "	0	1	58 "	10	5
92 "	0	0	57 "	8	12
91 "	0	2	56 "	10	17
90 "	0	1	55 "	9	7
89 "	0	0	54 "	12	8
88 "	1	0	53 "	9	12
87 "	1	3	52 "	12	15
86 "	0	1	51 "	15	6
85 "	2	4	50 "	15	12
84 "	1	2	49 "	12	15
83 "	5	5	48 "	9	8
82 "	2	5	47 "	6	14
81 "	0	3	46 "	11	11
80 "	3	8	45 "	12	10
79 "	3	4	44 "	16	9
78 "	1	9	43 "	17	8
77 "	9	8	42 "	19	23
76 "	3	7	41 "	20	14
75 "	8	10	40 "	15	19
74 "	2	7	39 "	24	18
73 "	3	4	38 "	17	14
72 "	6	5	37 "	14	11
71 "	2	6	36 "	11	23
70 "	6	3	35 "	10	10
69 "	5	7	34 "	15	19
68 "	5	9	33 "	17	12
67 "	10	11	32 "	21	11
66 "	8	11	31 "	12	15
65 "	10	10	30 "	20	17
64 "	8	15	29 "	15	15
63 "	10	15	28 "	24	20
62 "	8	12	27 "	19	11
61 "	7	12	26 "	25	23

leeftijd	mannen	vrouwen	leeftijd	mannen	vrouwen
25 jaar	12	18	12 jaar	15	13
24 "	18	21	11 "	13	15
23 "	12	18	10 "	15	13
22 "	16	14	9 "	11	13
21 "	13	14	8 "	14	12
20 "	13	21	7 "	13	12
19 "	8	10	6 "	12	14
18 "	13	19	5 "	15	10
17 "	9	18	4 "	10	8
16 "	21	14	3 "	21	7
15 "	17	18	2 "	6	12
14 "	16	12	1 "	12	10
13 "	15	14	0 "	6	17

PERSONEN GEBOREN TUSSEN 1/1/1889 EN 31/12/1910 (TOESTAND OP 12/4/1989)

De personen die in 1989 zijn overleden, worden aangeduid met een (+)

naam en voornaam	straat	geb. datum
Kiekens Irma	Jan Ockeghemstraat	23/07/1893
Vanderdonck Adelina Ludovica(+)	Guldenboom	28/07/1894
Van den Borre, Margareta	Kouterbaan	25/02/1897
Van Snick, Maria Bernardina	Riefstraat	12/05/1897
Vanderperre, Germanus (+)	Kattestraat	28/01/1900
Vanderdonck, Achilles (+)	Kattestraat	27/02/1901
Gies, Martha Maria	Kattestraat	13/05/1901
Luysterman, Irena Christina	Kattestraat	30/05/1901
De Duffeleer, Eleonora Martha	Kattestraat	16/06/1901
Van Laeren, Maria Rosalia	Kattestraat	18/08/1902
Van den Spiegel, Clemens	Kouterbaan	09/01/1902
Gies, Joanna Margaretha (+)	Guldenboom	15/05/1903
Van Damme, Victorina Cornelia	Okegem-Dorp	19/06/1903
Buydens, Celina	Jan Ockeghemstraat	06/07/1903
Vermaillen, Henricus	Okegem-Dorp	18/08/1903
Van der Speeten, Hilda	Neerbeekstraat	29/11/1903
Despriet, André Pierre	Aalstersesteenweg	20/03/1904
Duyck, Helena Alice	Kattestraat	19/06/1904
Van Waeyenberghe, Maria	Fonteinstraat	16/07/1904
Guldemont, Louisa Maria	Hazeleerstraat	01/01/1905
Minner, August (+)	Fonteinstraat	07/01/1905
Van Isterdael, Raymondus	Kattestraat	11/02/1905
Vetsuypens, Eliza Rosalia	Kattestraat	02/04/1905

Matthys, Philemon	Leopoldstraat	20/04/1905
Van Craenenbroeck, Jan Bapt.	Fonteinstraat	26/06/1905
Van Damme, Nathalia Augusta	Kattestraat	18/09/1905
Goelens, Pieter Jozef	Jan Ockeghemstraat	05/10/1905
Baeyens, Maria Orpha	Fonteinstraat	04/12/1905
Vandeperre, Adelina	Hofstad	18/04/1906
Lievens, Celestine	Okegem-Dorp	17/06/1906
Buydens, Firminus Eduardus (+)	Jan Ockeghemstraat	11/10/1906
Van Lint, Maria Ludovica	Okegem-Dorp	13/10/1906
De Kinder, Maria Elza	Kattestraat	18/12/1906
Gies, Richardus Ludovicus	Hazeleerstraat	29/12/1906
Wauters, Maria Victorina	Hazeleerstraat	14/01/1907
Van der Mijnsbrugge, Maria	Kouterbaan	03/04/1907
Meert, Josephina	Leopoldstraat	03/08/1907
Sertin, Edmondus	Hazeleerstraat	21/02/1908
Van de Perre, Elisa Maria	Hazeleerstraat	13/04/1908
Van Damme, Maria Clara	Okegem-Dorp	25/05/1908
Gies, Elisa Gabriëlla	Jan Ockeghemstraat	04/06/1908
Beeckman, Germania	Hazeleerstraat	09/06/1908
Baeyens, Nestor Henricus	Leopoldstraat	14/06/1908
Eeckhaut, Maria Theresia	Fonteinstraat	15/08/1908
De Vriendt, Katharina	Kattestraat	27/09/1908
Vermaillen, Bertha Maria	Leopoldstraat	11/10/1908
Vandenperre, Maria Germaine	Kattestraat	21/01/1909
Vetsuypens, Hendrik Frans	Kouterbaan	18/06/1909
Van Opdenbosch, Maria (+)	Fonteinstraat	03/08/1909
Steppe, Maria Clementina	Hofstad	21/09/1909
Leemans, Philemon	Kattestraat	26/09/1909
Van Eeckhout, Alphonsus	Kattestraat	26/10/1909
Ghijsels, Maria Delphina	Kattestraat	26/10/1909
Vermaillen, Ivonne	Hazeleerstraat	13/01/1910
Pauwels, Maria	Guldenboom	15/01/1910
Van Laethem, Maria Louisa	Brabandersweg	29/01/1910
Anthoens, Maria Irma	Van de Perrekaai	19/03/1910
Vermaillen, Joanna Catharina	Leopoldstraat	09/04/1910
Soetens, Petrus Jozef	Aalstersesteenweg	04/05/1910
Van Asbroeck, Maria	Kattestraat	16/08/1910
De Luyck, Maria Julia	Fonteinstraat	26/08/1910
Tack, Magdalena Maria	Aalstersesteenweg	26/09/1910
Podevin, Anna Philomena	Guldenboom	07/12/1910

IN MEMORIAM ALBERT NEUKERMANS

door H. VAN ISTERDAEL

In Okegem was de verbijstering groot toen bekend raakte dat Albert Neukermans overleden was. Degenen die het voorrecht hadden hem beter te kennen dan "van zien" beseffen volop welk een prachtmens ons ontvallen is.
Albert was geen type dat zich engageerde in het verenigingsleven. Hij hield meer van de kontakten van mens tot mens. Dit belette niet dat hij de kulturele verenigingen van Okegem een warm hart toedroeg. Zo was hij jarenlang een meer dan steunend lid van de heemkring. Zijn interesses lagen op diverse terreinen. Steeds poogde hij daarin meer te zijn dan een oppervlakkig waarnemer. Op beroepsgebied als "installateur" van centrale verwarming was slechts het beste goed genoeg. Zijn klanten wou hij geen "brol" leveren. Hij was daarin trouwens zeer openhartig; indien men het materiaal te duur vond, gaf hij de raad een goedkoper vakman op te zoeken. Zijn klanten mochten dan ook steeds rekenen op een uiterst snelle en efficiënte hulpverlening. Tijd en omstandigheden speelden daarin geen rol. Zijn technische kennis schaafde hij tot aan zijn pensioenleeftijd nog steeds bij. In vakkringen stond hij dan ook zeer hoog aangeschreven. Hij was één van de weinigen die de techniek van de centrale verwarming leggen zonder pomp nog onder de knie had en ... toepaste, tot profijt van zijn klanten! Hij sprak over verwarmingsinstallaties zoals anderen praatten over hun kinderen: met liefde! Net zoals een goede vader kon hij erop sakkeren, met veelvuldig gebruik van krachttermen, wanneer één van zijn realisaties, ondanks zijn goed vakmanschap, problemen opleverde.
Zijn grote belangstelling en liefde ging eveneens uit naar de natuur. Bomen en planten benoemde hij met wetenschappelijke naam en toenaam. Talloos waren zijn tochten naar boomkwekers in binnen- en buitenland. Geld speelde geen rol wanneer hij zijn oog liet vallen op een prachtige boom of struik. Zijn tuin is trouwens een echt arboretum met zeldzame en prachtige bomen.
Als alleenstaande vond hij gedurende de lange winteravonden een aangename ontspanning in het lezen van boeken. Moeilijke literatuur ging hij daarbij niet uit de weg. Zijn favoriete schrijfster was Barbara Tuchman die met haar historische romans wist te begeesteren. Zijn nieuwe inzichten vormden dan de gesprekstof voor ons beider interesse, namelijk de kennis van het verleden. Eén van de laatste boeken waarin

hij zich verdiepte was het werk van Umberto Eco: "De slinger van Foucault"!
Vanuit zijn brede historische belangstelling groeide ook de vraag naar de kennis van zijn eigen voorouders. Het laatste jaar heeft hij daaraan enorm gewerkt. Samen met zijn neef Eugeen Neukermans bezocht hij het archief in Ronse om gegevens te verzamelen over zijn overleden familieleden. Trots toonde hij telkenmale zijn gegevens die hij op groot formaat had uitgetekend.
Thans heeft hij hen vervoegd. Hij zal geen moeite hebben om hen te vinden want hij kende velen reeds bij naam.
Albert, ik zal je missen, net zoals Jan, Albert, Luc en vele anderen.
In naam van het bestuur van de heemkring: dank voor je warme genegenheid en milde steun.

In een hoopvol uitzien
naar de wederkomst van de Heer
zijn wij in gebed verenigd
bij het afscheid van

Albert NEUKERMANS

Hij werd geboren op 29 januari 1924
te Okegem en is er overleden
op 10 november 1989.

Terwijl de najaarswinden de wolken rusteloos verder joegen en de herfsttinten verder verdrongen, hebben wij Albert gevonden, roerloos, als een vleugellam-geslagen vogel, vermoeid op zijn tocht. De trek naar Gods oneindigheid.

Niemand had kunnen vermoeden dat zijn heengaan zo onverwacht zou komen, na de nog recente familiereunie van Allerheiligen met de intense herinneringen aan onze overledenen. Maar God wacht niet tot wijzelf ons getouw afschakelen en de schietspoel stilleggen om ons weefpatroon te onderzoeken op vorm en coloriet. Onverwacht nodigt Hij ons uit : « Kom vriend, uw werk is af! ».

Onverwacht maar niet onvoorbereid is Albert heengegaan. Zijn leven was één rechte lijn, zonder uiterlijk vertoon of franjes, zonder compromissen, steeds op zoek naar de kern der dingen, met een ongecompliceerd maar diep geloof, zich geborgen wetend in de palm van Gods hand.

Wij zullen je missen, Albert. Je niet-luidruchtige maar hartelijke gezelligheid in je woonst, waar je terecht fier op waart. Wij zullen je relativerende nonkellach missen tijdens discussies. Wij zullen je encyclopedische kennis van planten en bloemen missen die zo vanzelfsprekend in je verbondenheid met de natuur en de schommeling der seizoenen tot uiting kwam. Wij zullen je trouw aan waardevolle Vlaamse tradities missen, je liefde voor schoonheid, cultuur en boeken. Wij zullen vooral je genegenheid missen en je hulpvaardigheid aan wie je dierbaar was.

Samen met Paulus moogt gij nu getuigen : « De goede strijd heb ik gestreden, mijn levensloop heb ik voltooid ».

De familie NEUKERMANS dankt U voor uw vriendschap, uw gebed en medeleven.

Rouwcentrum Van Holsbeeck G.
Drukk. Rajo-Van Nerom (053) 07 24 12

NINOVE

DODELIJK VERKEERSONGEVAL TE OKEGEM

Op 8 januari 1953 gebeurde een tragisch ongeval op de Kattestraat te Okegem. Ter plaatse bleef een inzittende van de wagen dood. Naar aanleiding van dit ongeval werden volgende foto's genomen (1).

bladzijde 29: gezicht vanaf de grensscheiding Ninove-Okegem. Rechts op de foto staat Arthur Cobbaert.

bladzijde 30: de auto kwam tot stilstand voor café 'De stop'. Deze foto geeft een prachtig beeld van de Kattestraat en de 'stoemp'.

Uiterst rechts herkennen we volgende personen:

1. Maria Bourgeois
2. Anthoinette Cobbaert
3. Petrus Bourgeois
4. Sidonie De Brabanter
5. ?
6. Edmond Van Nerom
7. Frans Van Vreckem.

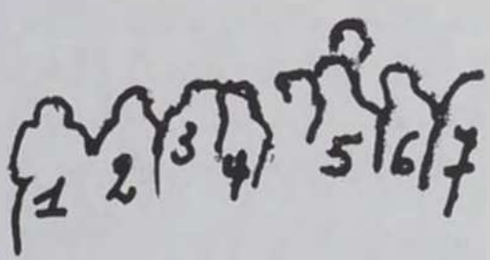

bladzijde 32: Dit straatbeeld geeft links het begin van de Riefstraat aan.

(1) Foto's uit de iconografische verzameling van Rijksarchief Ronse.

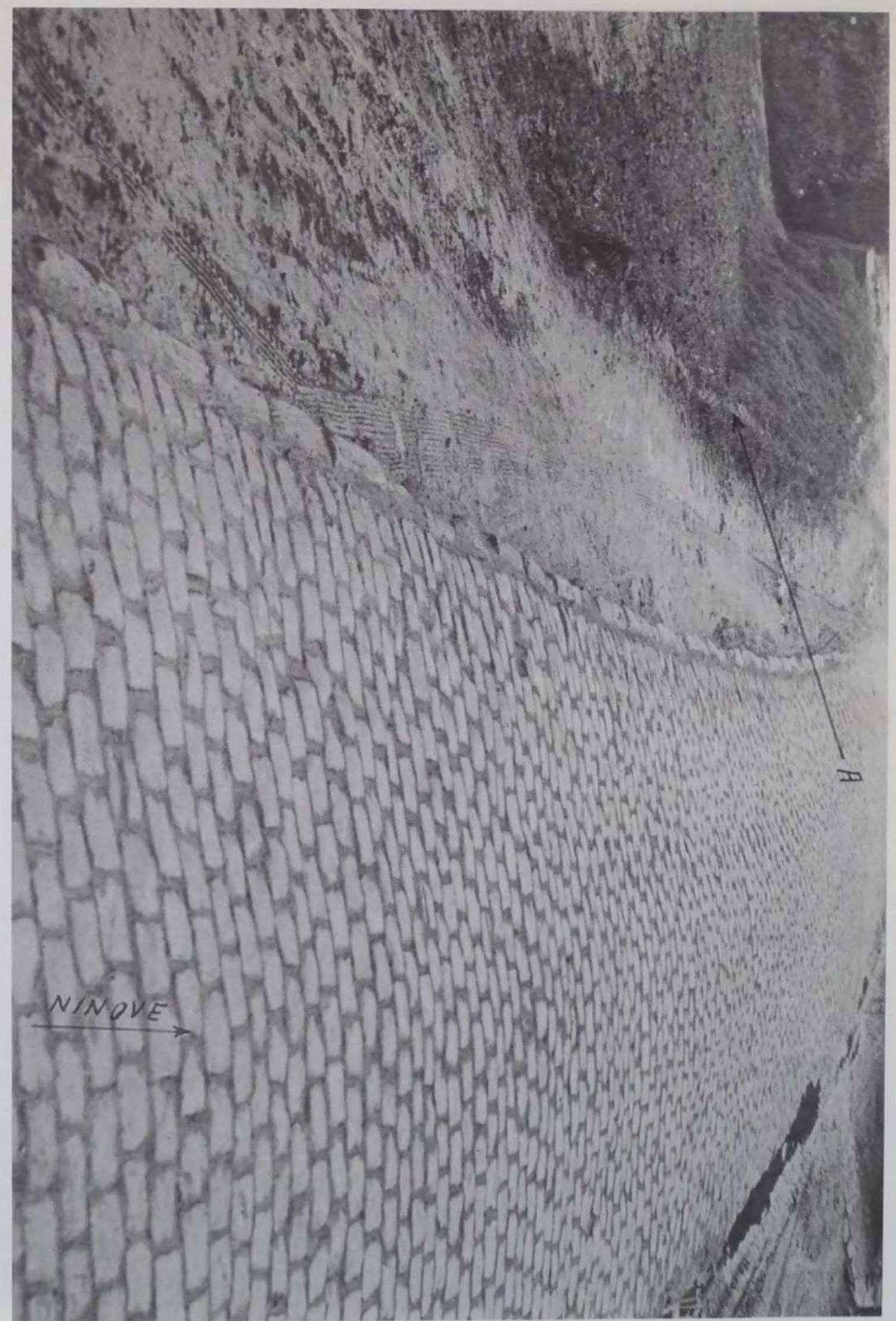
A
NINOVE

OKEGEMNAARS GEVALLEN IN GEDWONGEN FRANSE LEGERDIENST

1798-1815

door J. VAN DER SPEETEN

De oorlogen die Napoleon voerde in bijna alle landen van Europa hebben ongeveer 50.000 slachtoffers uit onze streken geëist. Uit alle dorpen en steden van ons land zijn soldaten gesneuveld. Officiële dodenlijsten zijn er echter nooit opgesteld.
Voor hen zijn er in ons land ook geen gedenkstenen opgericht die herinnerden aan hun onmenselijk lijden en tragische dood. Misschien werden zij vergeten omdat zij in vijandelijke legers moesten strijden?
In de overlijdensregisters van de burgerlijke stand van Okegem (berustend op het stadhuis van Ninove) vonden we de namen van zes Okegemse mannen die tijdens de gedwongen krijgsdienst de dood vonden: vijf stierven ergens in een hospitaal, één overleed op het slagveld. Wanneer een soldaat stierf tijdens zijn legerdienst of sneuvelde aan het front werd eerst de centrale administratie van het departement verwittigd die op haar beurt de gemeentelijke overheid op de hoogte bracht. Die documenten (extraits mortuaires) kwamen soms zeer laattijdig toe. Ze bevatten ook gegevens omtrent de doodsoorzaak. Opvallend is hoe gering het aantal doden tengevolge van verwondingen is. Meestal wordt koorts als doodsoorzaak opgegeven. Het groot aantal koortsvariëteiten dat men onderscheidde, is typerend voor die tijd.

Neukermans Nicolaas

Geboren te Okegem in 1782 als zoon van Judocus en Elisabeth Sterck. Hij behoorde tot de lichting van het jaar XI, was dienstweigerend "conscrit" en werd nadien ingelijfd in de 3de compagnie.
Opgenomen in het militair hospitaal van Rijsel op 6 nivose jaar XIV overleed hij er op 8 januari 1806 (24 jaar oud) tengevolge van "fièvre synoque" (... koorts).
Het overlijdensbericht werd op 12 mei 1806 in de boeken van de burgerlijke stand ingeschreven.

De Winne Jozef

Geboren te Okegem op 11 februari 1785 als zoon van Jan Jaak en Catharina Asselman.
Hij was opgeschreven op de conscriptielijst van het jaar XIV (1805) en was ingedeeld bij het 112de linieregiment.
Op weg naar zijn regimentsdepot werd hij ziek en is hij opgenomen in het

(N.° 18.)

EXTRAIT MORTUAIRE.

COMMUNE de Lille (a)
HÔPITAL Militaire de Lille

Du registre des décès dudit hôpital a été extrait ce qui suit :
Le C.en Nicolas Neukermans, (b)
Agé de vingt quatre ans, Conscrit Réfractaire
de la 3.e Compagnie,

natif de Hokeghem canton d — département d'Escaut — est entré audit hôpital le six du mois de Nivose de l'an quatorze et y est décédé le huit du mois de Janvier l'an 1806 par suite de fievre (c) Synoque

Nous ~~Je~~ soussignés Administrateurs ~~Econome~~ dudit hôpital, certifions le présent extrait véritable et conforme au registre des décès dudit hôpital.

Fait à Lille, le huit du mois de Janvier l'an 1806. ~~de la République française.~~

Peltier

Chazaud-Dettheil

Nous, Commissaire des guerres chargé de la police de l'hôpital de Lille, — certifions que les signatures ci-dessus sont celles du ~~C.en~~ M.rs les Administrateurs ~~Econome~~, et que foi doit y être ajoutée.

Fait à Lille, — le huit du mois de Janvier l'an 1806. ~~de la République française.~~

Mauroy

N. B. On recommande la plus grande exactitude dans les actes de décès. Les prénoms et noms des décédés doivent être recueillis avec attention, ainsi que les lieux de naissance, cantons et départemens, les noms et numéros des corps et compagnies; et le tout doit être écrit très-lisiblement et dans l'ordre indiqué à la marge.

(a) Désigner le nom de la commune où est situé l'hôpital; désigner aussi si l'hôpital est civil ou militaire, sédentaire ou ambulant.

(b) Désigner les prénoms et nom du décédé, le corps et la compagnie dans lesquels il servait, s'il était enrôlé volontaire ou conscrit embrigadé, et de quelle classe; dans ce cas, désigner aussi la commune, le canton et le département où il a été enrôlé : s'il était remplaçant, on le désignerait, ainsi que les prénoms, nom, commune, canton, département et classe de celui qu'il remplaçait.

(c) Expliquer le genre de maladie ou de blessure dont il est mort.

hospitaal L'Hôtel Dieu te Valenciennes (2 maart 1806). Hij overleed er op 15 mei 1806 tengevolge "optisie pulmoneaire" (longontsteking). Het overlijdensuittreksel werd pas opgesteld op 20 juni 1806 en doorgestuurd naar de gemeente waar het op 16 augustus 1806 werd ingeboekt.

De Boitselier Jozef

Geboren te Okegem op 9 juli 1788 als zoon van Frans en Maria Catharina. Zijn beroep was dagloner.
Hij stond opgeschreven op de militielijst van het jaar 1808 en overleed op 18 augustus 1807 "tombé au sort sous le n° 31".

De Boitselier Antoon

Geboren te Okegem op 12 augustus 1782 als zoon van Willem en Alexandrina Van der Speeten.
Hij werd opgetekend in het conscriptieregister van het jaar XI (1802). Hij was weerspannig "conscrit" maar werd opgepakt en op 6 juli 1806 ingelijfd als fusilier bij het 75ste regiment van de infanterie, 2de bataljon, 2de compagnie.
Op 1 oktober 1808 werd hij opgenomen in hospitaal Karass te Warschau waar hij op 19 oktober 1808 overleed tengevolge van "dydropisie" (waterzucht).
Toevallig stond op het overlijdensattest de uitrusting van fusilier De Boitselier vermeld. Zijn schamele uitrusting, die op 24 oktober 1808 in het regimentsdepot ingeleverd werd, bestond uit: een overjas (capotte), een jas en een broek, een paar schoenen, een paar beenkappen, een "bonnet de patrie" (soldatenhoed), een hemd en boord (col).
N.B. Het overlijdensbericht werd pas op 6 september 1813 ingeboekt in het overlijdensregister van Okegem.

Heiremans Ferdinand

(de naam werd vervormd als Elmant)
Geboren te Okegem op 20 januari 1787 als zoon van Jan en Elisabeth Persoons. Beroep: knecht.
Hij stond op de conscriptielijsten van het jaar 1807 en werd ingelijfd als jager in het 25ste regiment lichte infanterie 3de bataljon, 2de compagnie.
Heiremans werd opgenomen in het hospitaal Rennweg nr. 1 te Wenen op 9 augustus 1809 waar hij overleed op 4 september 1809 tengevolge koorts.
Als geboorteplaats vermeldt het overlijdensbericht "Honguehem" i.p.v. Okegem. Wat een vervorming!

Van Droogenbroeck Frans

Geboren te Okegem op 22 januari 1786 als zoon van Jan en Elizabeth Asselman.
Hij was van de klas 1806 en werd ingelijfd bij het 56ste linieregiment 4de bataljon waar hij het stammummer 4828 kreeg en "voltigeur" (jager te paard) was.
Hij stierf op het slagveld in de nabijheid van Gironne, getroffen door een geweerkogel van de vijand, op 8 juli 1809 om 9 uur 's morgens.
Het uittreksel van de overlijdensakte werd te Barcelona opgemaakt op 15 maart 1811.

N.B. Bij de slachtoffers kunnen we nog iemand voegen die overleed de dag nadat hij van het leger thuiskwam:

Deweys Pieter

Geboren te Okegem op 14 december 1793 als zoon van Jozef en Catharina Van den Borre.
Hij stond opgetekend bij de "conscrits" van 1813 en werd ingelijfd op 30 november 1812 bij het 88ste linieregiment en had stammummer 8921.
Hij overleed te Okegem op 28 oktober 1814.

(wordt vervolgd)

RICHARD GIES UIT OKEGEM IS 70 JAAR KERKZANGER

door A. DE VUYST

Vorige zaterdag werden Richard Gies en zijn echtgenote, na de avondmis die het koor opluisterde, door de plaatselijke parochiegemeenschap in de bloemetjes gezet voor zijn zeventigjarig lidmaatschap van in totaal drie parochiale kerkkoren. Na een halve eeuw opgenomen in de Orde van Sint-Bavo, kreeg hij tien jaar later het Gaudamus en nu de gouden medaille in de orde van Sint-Bavo. Het koor bedacht hem met een schilderij van meester Leo Vermaillen, dat de vroegere Sint-Jozefskapel op Eversem voorstelt.

Richard Gies werd in 1906 in Denderleeuw geboren in een gezin dat tien kinderen zou tellen. In de toen nog enige parochiekerk van Sint-Amandus werd hij op heel jonge leeftijd misdienaar en onder koster De Vreese mocht hij bovendien de blaasbalg van het orgel trappen. Onbewust zong hij toen al vanop die plaats met het parochiekoor mee en hij werd er dan ook prompt lid van. Van '20 tot '24 leerde Richard Gies aan de Aalsterse "vakschool" de stiel van meubelmaker. Onder onderpastoor Goethals werd hij bovendien lid van de lokale turnvereniging. Drie gebroeders Gies werden belast om als bode de lidgelden van de christelijke mutualiteiten op te halen. Richard kreeg het dorpscentrum toebedeeld. En bovendien voetbalde hij bij FC Denderleeuw van '28 tot '40. In '33 huwde hij Germaine Beeckman, dochter van "Stan de smid" uit de G. Gezellestraat. Het gezin kreeg vijf kinderen, van wie er nog vier in leven zijn. Tot 1940 werkte Richard Gies in Brussel bij een firma die stijlmeubelen namaakte.

Intussen had pastoor Poelaert in Denderleeuw drie parochiegemeenschappen opgericht: het dorp, Leeuwbrug en Huisegem. Tot 1947 engageerde Richard Gies zich in de hoofdkerk, maar nadat hij op wijk Huisegem een huis gebouwd had, trad hij daar tot het kerkkoor toe en hielp hij E.H. Van Geyt bij de verdere afwerking van de kerk. Ook daar werd in 1969 zijn onderscheiding in de orde van Sint-Bavo voor vijftig jaar inzet gevierd. Ondertussen had hij in een nieuw atelier aan de Hazeleerstraat de fabricage van zetelgeraamten verdergezet. In 1973 vroeg de huidige koster, Gustaaf Vermaillen, hem of hij niet tot het Okegemse kerkkoor wou toetreden. Dat gebeurde dan ook en zo kwam hij als zanger in zijn derde kerk terecht.

Toen hij in 1971 met pensioen ging, werd hij lid van de Katholieke Bond van Gepensioneerden, waarvan hij vijf jaar later de voorzitter

werd. Die functie vervult hij nog altijd met een aanstekelijk enthousiasme, hoewel het nogal wat verplichtingen met zich meebrengt. De eetfestijnen volgen mekaar goed op en ook op de bejaardenraad van Groot-Ninove wordt de voorzitter van de Okegemse afdeling verwacht. Naar verluidt hoeft de bus waarmee Richard Gies en zijn mensen op reis gaan, niet van een muziekinstallatie voorzien te zijn. De tenorbaritonstem van de voorzitter staat namelijk borg voor animo en plezier. En in zijn tuin lachen de bloemen en groenten hem toe. "En alles bewerkt met de spade!"

BEKNOPT

Heemkring Okegem en de B.R.T. - B.R.T.2 Oost-Vlaanderen plant vanaf januari 1990 elke week op maandagmiddag een uitzending genoemd "Oost-Vlaamse chronijcke". Alle heemkringen van Oost-Vlaanderen worden aangezocht hun medewerking te verlenen. De bedoeling is om teksten te brengen over personen die zich in het verleden verdienstelijk hebben gemaakt.
Wij hebben onze medewerking toegezegd en o.a. de volgende namen voorgesteld: professor dr. Maurits van Vaerenbergh, Gustaaf Van de Perre en Karel-Adelinus Glorie. Onze leden kunnen over deze herdenkingswaardige figuren de bijdragen lezen in jaargang 2 en 3.

Daensjaar 1989 - Tijdens dit jaar werd in Aalst de 150ste verjaardag van de geboorte van Adolf Daens herdacht. Via tentoonstellingen, een toneelstuk en debatten werd de figuur van priester Daens terug in de aktualiteit geplaatst.
De ideeën van priester Adolf Daens vonden grote weerklank in de streek van Ninove. In alle dorpen van de Denderstreek werden zijn aanhangers politiek aktief. Door een toeval wordt Okegem in de geschiedenis van de christen-democratie (=Daensisten) steeds vermoemd. In Okegem gebeurde de stichtingsvergadering van deze partij. Louis Paul Boon verhaalt in zijn boek over Pieter Daens (bladzijde 144) over deze gebeurtenis. In 1893 werd via een telegram een vergadering belegd tussen de "Roelanders" van Ninove (deze gaven het blad Klokke Roeland uit) en Daensaanhangers uit Aalst. "Donderdag 13 april 1893, 3 uur, in Okegem aan het station. We zullen daar zijn in de herberg", zo luidde de tekst van het telegram. Waren die dag aanwezig: Frans Sterckx, uitge-

ver van Klokke Roeland, Pieter Daens, broer van priester Adolf Daens, Smid Lambrecht, De Backer, De Pelsmaecker, Victor Soens en Van Langenhaecke. Allen waren akkoord dat er iets moest gebeuren. Op die dag werd de Christene Volkspartij gesticht!
Vanaf de verkiezingen van 15 oktober 1899 namen in Okegem de christen democraten deel aan de gemeenteverkiezingen. Vanaf de verkiezingen van 18 oktober 1902 hadden zij in Okegem een verkozene, namelijk Adriaan Goubert. In 1921 haalden de christen-democraten zelfs de volstrekte meerderheid (tot 1926).
De politieke strijd tussen de katholieken en de christen democraten heeft het politieke leven in Okegem meer dan 70 jaar beheerst. De politieke passies hebben de inwoners in deze periode diep getekend. Thans, anno 1989, zijn alle sporen daarvan niet verdwenen. Een omvattende studie over de politieke tweestrijd (andere partijen kregen geen voet aan de grond) in Okegem moet nog geschreven worden.

Beschikbare publikaties van de heemkring

- Cataloog tentoonstelling "De school van toen". Okegem - 30/8/1987 20 fr.
- Cataloog tentoonstelling "Kunstschatten parochiekerk". Okegem, 16/6/1985 - 20 fr.
- H. VAN ISTERDAEL, Analytische inventaris van de persoonsgebonden stukken uit het oud-gemeentearchief van Okegem, 1977. - 300 fr.
- J. VAN DER SPEETEN, Annalen heemkring Okegem 1976 (overzicht van de gemeenteraadsverkiezingen van 1792 tot 1970 en van oktober 1976) 300 fr.
- Annalen heemkring Okegem 1977 (Fotoboek herinneringen van Okegem I) 300 fr.
- Annalen heemkring Okegem 1978 (Fotoboek herinneringen van Okegem II) 300 fr.
- Cataloog bibliotheek- en documentatiecentrum heemkring Okegem, 1984. 50 fr.
- Omslag met 8 postkaarten van Okegem - 100 fr.
- Mededelingen heemkring Okegem, prijs per nummer: 75 fr.
  1976: nr. 1 en 2 (nr. 3 uitgeput)
  1977: volledig uitgeput
  1978: nr. 2 (nr. 1 en 3 uitgeput)
  1979: nr. 2 (nr. 1 en 3 uitgeput)
  1980: nr. 1-2-3
  1981: nr. 3 (nr. 1 en 2 uitgeput)

1982: nr. 1-2-3
1983: nr. 1 (nr. 2 en 3 uitgeput)
1984: 2-3 (nr. 1 uitgeput)
1985: nr 1 en 3 (nr. 2 uitgeput)
1986: nr. 3 (nr. 1-2 uitgeput)
1987: volledig uitgeput
1988: nr. 2-3 (nr. 1 uitgeput)
1989: nr. 1-2-3

EDITORIAAL

Hierbij vindt u nr. 2 van jaargang 1989 in de bus. Omstreeks maart 1990 mag u dan nr. 3-4 verwachten. De nummering zal voortaan 4 nrs. bevatten om in orde te zijn met de postreglementen.

Het bestuur wenst aan al onze leden en hun familie een GELUKKIG EN VREUGDEVOL 1990!

AANVULLENDE LIJST ERE-LEDEN (TOESTAND OP 31/12/89)

- Vernaillen Theo - Ninove
- Van Eeckhout Freddy - Okegem
- De Smet Luc - Meerbeke
- Vernaillen Piet - Okegem
- Vercruysse J.-Duerinck - Okegem
- Smet Robert-Blancke - Meerbeke
- Van de Perre Dirk - Pollare
- Van der Perre Maria - Okegem
- Dokter Stalpaert - Okegem

INHOUDSTAFEL

Foute toeristische informatie over Okegem:
het zogezegde schilderij van Gaspard de Crayer
in Okegem
..... H. Van Isterdael p. 21

De Okegemse bevolking (toestand op 12/4/1989)
24

In memoriam Albert Neukermans
..... H. Van Isterdael 27

Ongeval in Okegem 29

Okegemnaars gevallen in gedwongen Franse
legerdienst 1798-1815
..... J. Van der Speeten 33

Richard Gies uit Okegem is 70 jaar kerkzanger
..... A. De Vuyst 37

Beknopt 38